

Pressemelding

Utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov (Midtlyngutvalget)

NOU 2009:18 *Rett til læring*

Tettere oppfølging, mer fleksible opplæringsløp, målrettet bruk av spesialpedagogisk kompetanse, en forsterket PP-tjeneste og regionale Statped-sentre skal sikre barns og unges rett til læring.

Utvalget for bedre læring for barn, unge og voksne med særskilte behov leverer i dag innstillingen NOU 2009: 18 *Rett til læring* til kunnskapsminister Bård Vegar Solhjell. Utvalget slår fast at en av fire barn og unge trenger ekstra oppfølging og tilrettelegging, periodevis eller kontinuerlig, for å oppnå tilstrekkelig utbytte av opplæringen. Utvalget er bekymret over at bare halvparten av de som trenger det får den hjelpen og støtten de har behov for.

– Elever er mer forskjellige enn det dagens barnehage og skole tar utgangspunkt i. En opplæring som organiseres ut fra forestillingen om normaleleven, eller som ensidig reflekterer majoritetskulturens verdier og erfaringsverden, vil ikke kunne gi en likeverdig opplæring der alle barns og elevers rett til læring ivaretas, sier utvalgsleder Jorid Midtlyng.

Utvalget har over 60 forslag for å gjøre barnehager og skoler bedre rustet til å styrke læringsutbyttet til barn og unge med behov for særskilt hjelp og støtte. Hovedgrepet er å forbedre de allmenne ordningene fremfor å utvikle stadig flere spesialiserte ordninger, samtidig som spesialisert kompetanse i mye større grad skal brukes innenfor de allmenne ordningene.

Tettere oppfølging

- Barnehage- og skoleeiere får plikt til kontinuerlig og systematisk oppfølging av barns og elevers utvikling, læring og læringsmiljø.
- Alle barn og unge får en *læringsbok* som følger deres læring og utvikling gjennom barnehage, grunnskole og videregående opplæring.
- Barnehage- og skoleeiere forsterker rutinene for overganger og samarbeid mellom barnehage, skoler og lærebedrifter.

Rett til ekstra tilrettelegging

- Retten til spesialundervisning erstattes av en rett til ekstra tilrettelegging i opplæringen. Denne retten utløses når eleven ikke har tilfredsstillende læringsutbytte og omfatter personellressurser, materielle ressurser og organisatoriske tiltak.
- Dersom det er klart hvilken tilrettelegging det er behov for og skole, foresatte og PP-tjenesten er enige om tiltakene, kan vedtak om ekstra tilrettelegging i opplæringen fattes uten sakkyndig vurdering.

Mer fleksible opplæringsløp

- Det utvikles differensierte læreplaner i fellesfagene for studieforbereidende og yrkesforberedende utdanningsprogrammer.
- Alle elever i yrkesfaglige utdanningsprogrammer får tilbud om et 2+2-løp uavhengig av om de får læreplass eller ikke.
- Elever som ved overgang fra grunnskole til videregående opplæring ikke har forutsetninger for studie- eller yrkeskompetanse, skal tilbys et individuelt tilpasset opplæringsløp med avvik fra læreplanen.

Måltrettet bruk av spesialisert kompetanse

- Barnehagers og skolars kompetanse på lærevansker, konsentrasjonsvansker og problematferd styrkes, blant annet gjennom et femårig kompetanseutviklingsprogram i barnehager og skoler og ved styrking av spesialpedagogiske emner i lærerutdanningene.
- Samspillet mellom kartlegging, evaluering og tiltak styrkes som kompetansefelt i lærerutdanningene.
- Det etableres et femårig kompetanseutviklingsprogram for PP-tjenesten og tjenestens samarbeidspartnere.
- Dagens utdanningstilbud til sosialpedagogiske rådgivere i grunnopplæringen gjennomgås og vurderes med utgangspunkt i kompetansebehovene i rådgivningstjenesten.

Tverrfaglig og tverretattlig samarbeid

- Bestemmelsene i dagens særlover om individuell plan harmoniseres og presiseres i de aktuelle lovverkene.
- Det foretas en tydelig grenseoppgang av ansvar mellom spesialisttjenesten innenfor opplæringssektoren (spesialpedagogiske regionsentre) og spesialisthelsetjenestene (barne- og ungdomsklinikkene) og deres oppgaver overfor kommunene.
- Kommunene, fylkeskommune og NAV inngår forpliktende samarbeidsavtaler for å sikre at alle ungdom er i arbeid eller utdanning.

PP-tjenesten og Statped tettere på

- Det blir en klarere ansvarsfordeling mellom pedagogisk-psykologisk tjeneste (PP-tjenesten) og statlig spesialpedagogisk støttesystem (Statped). PP-tjenesten skal bistå barnehager og skoler på fagområder med stort omfang (lærevansker, konsentrasjonsvansker, problematferd), mens Statped skal bistå kommunene med spesialisert kompetanse på fagområder med lavt omfang (syn, hørsel, språk/tale/kommunikasjon, ervervet hjerneskade, omfattende og sammensatte lærevansker).
- Som en følge av den nye ansvarsfordelingen avvikles Statped-sentrene/avdelingene for sammensatte lærevansker i sin nåværende form. Ressursene (ca. 100 mill. kr.) omdisponeres til kompetanseutviklingstiltak og etablering et nasjonalt utviklingssenter for PP-tjenesten.
- Statped omorganiseres i fire spesialpedagogiske regionsentre (Sørøst, Vest, Midt og Nord).
- Med bakgrunn i reduserte behov avvikles etter hvert de statlige hørselsskolene på grunnskolens nivå.